

Runar Narvland

UTBETALING

OG

TILBAKEBETALING

AV

TRYGDEYTELSER

GYLDENDAL

**UTBETALING OG TILBAKEBETALING
AV TRYGDEYTELSER**

RUNAR NARVLAND

**UTBETALING OG
TILBAKEBETALING AV
TRYGDEYTELSER**

© Gyldendal Norsk Forlag AS 2022
1. utgave, 1. opplag 2022

ISBN 978-82-05-56928-7

Omslagsdesign: Gyldendal Akademisk
Layout: Bøk Oslo AS
Sats: HAVE A BOOK
Brødtekst: Minion 10,5/15 pkt
Papir: Amber graphic 90 g
Trykk: Renaissance Media, Norge 2022

Alle henvendelser om boken kan rettes til
Gyldendal Akademisk
Postboks 6730 St. Olavs plass
0130 Oslo

www.gyldendal.no/akademisk
akademisk@gyldendal.no

Det må ikke kopieres fra denne boken i strid med
åndsverkloven eller avtaler om kopiering inngått med KOPINOR,
interesseorgan for rettighetshavere til åndsverk. Kopiering
i strid med lov eller avtale kan medføre erstatningsansvar
og inndragning og kan straffes med bøter eller fengsel.

Alle Gyldendals bøker er produsert i miljøsertifiserte trykkerier.
Se www.gyldendal.no/miljo

Forord

Hensikten med denne boka er å gi en samlet oversikt over lovbestemmelser og praksis om utbetaling og tilbakebetaling av trygdeytelser. I løpet av mine mange år som juridisk kyndig rettsmedlem i Trygderetten, så jeg ofte eksempler på at rettsanvendere i og utenfor NAV var usikre på enkelte regler. Det tok også tid før rettstilstanden ble avklart på enkelte områder, som for eksempel ved tilbakekreving i form av motregning med foreldet krav og hvordan ulovfestede regler om skylddeling skulle praktiseres. Jeg håper boka kan være et nyttig oppslagsverk for alle som arbeider med trygderett som fag.

Jeg takker Imran Haider for grundig gjennomgang av manus og for mange gode innspill. Jeg takker også min kone, Anne Høimyr, for gode innspill og all mulig støtte underveis i prosjektet. Takk også til Eivind Solfjell for god språkvask.

Lysaker, januar 2022

Runar Narvland

Innhold

INNLEDNING	13
KAPITTEL 1 LITT OM SAKSBEHANDLING OG PROSESSUELLE REGLER	15
1.1 Innledning	15
1.2 Organisering av NAV	16
1.3 Hvor krav om ytelser skal settes fram	18
1.4 Hvem avgjør hva? Fullmaktsoversikt	18
1.5 HELFO	19
1.6 Klage	19
1.6.1 NAV Klageinstans	19
1.6.2 Nasjonalt klageorgan for helsetjenesten – Helseklage ...	21
1.7 Regler om saksbehandlingen i NAV-systemet	21
1.8 Anke til Trygderetten	25
1.9 Gjenopptak	28
1.10 Søksmål	30
DEL I UTBETALING	33
KAPITTEL 2 UTBETALING TIL HVEM?	34
2.1 Innledning	34
2.2 Den berettigede	34
2.3 Små beløp	35

8 INNHOLD

KAPITTEL 3 VIRKNINGSTIDSPUNKT	37
3.1 Innledning	37
3.2 Frister for framsetting av krav, virkningstidspunkt og etterbetaling	38
3.3 Virkningstidspunkt for uføretrygd påvirkes av utbetalte ytelser ...	44
3.4 Spesielt om dagpenger	46
KAPITTEL 4 FORELDELSE	49
KAPITTEL 5 UNNTAK FRA HOVEDREGLENE OM VIRKNINGSTIDSPUNKT	52
5.1 Innledning	52
5.2 Åpenbart ikke vært i stand til å sette fram krav tidligere	53
5.3 Trygdens organer har gitt misvisende opplysninger	55
5.4 Fått avslag på grunn av feil	63
KAPITTEL 6 UTBETALINGER TIL ANDRE ENN DEN BERETTIGEDE ...	66
6.1 Innledning	66
6.2 Fullmektig	67
6.3 Direkte oppgjør med behandler	67
6.4 Refusjon til arbeidsgiver	68
6.5 Tvungen forvaltning	71
6.6 Refusjon til arbeidsgiver, pensjonsordning eller offentlig myndighet	77
KAPITTEL 7 UTBETALINGSTERMINER	80
7.1 Bestemmelser om utbetalingsterminer	80
7.2 Utbetaling av menerstatning ved yrkesskade	82
KAPITTEL 8 SAMORDNING	85
8.1 Innledning	85
8.2 Medlemmer med rett til dagpenger	86
8.3 Medlemmer med rett til hjelpestønad	88
8.4 Medlemmer med rett til sykepenger	88
8.5 Medlemmer med rett til arbeidsavklaringspenger	90
8.6 Medlemmer med rett til uføretrygd	92

8.7	Medlemmer med rett til overgangsstønad som enslig forsørger	92
8.8	Medlemmer med rett til ytelser som tidligere familiepleier	93
8.9	Medlemmer med rett til ytelser som gjenlevende ektefelle	93
8.10	Medlemmer med rett til barnpensjon	95
KAPITTEL 9 RENTER VED ETTERBETALING		96
KAPITTEL 10 TRYGDEYTELSER OG ERSTATNING		100
KAPITTEL 11 UTBETALING UNDER OPPHOLD I INSTITUSJON		106
11.1	Innledning	106
11.2	Sykepenger – § 8-53	106
11.3	Arbeidsavklaringspenger – § 11-25	107
11.4	Uføretrygd – § 12-19	107
11.5	Ytelser til tidligere familiepleier og gjenlevende ektefelle – §§ 16-11 og 17-13	109
11.6	Barnpensjon – § 18-8	110
11.7	Alderspensjon – §§ 19-21 og 20-22	110
KAPITTEL 12 UTBETALING UNDER STRAFFEGJENNOMFØRING		112
KAPITTEL 13 EGENANDEL FOR KOMMUNALE HELSE- OG OMSORGSTJENESTER I INSTITUSJON MV.		114
KAPITTEL 14 HVORDAN SKAL UTBETALINGEN SKJE?		116
KAPITTEL 15 STØNADSPERIODER OG OPPHØR		118
15.1	Innledning	118
15.2	Dagpenger	118
15.3	Sykepenger	119
15.4	Omsorgspenger	120
15.5	Pleiepenger	121
15.6	Opplæringspenger	121
15.7	Arbeidsavklaringspenger	122
15.8	Uføretrygd	124
15.9	Svangerskapsenger	124

15.10	Foreldrepenger	124
15.11	Stønad til enslig forsørger	127
15.12	Stønad til gjenlevende ektefelle	128
15.13	Barnpensjon	129
15.14	Alderspensjon	130

DEL II TILBAKEBETALING 131

KAPITTEL 16 TILBAKEBETALING FRA MEDLEMMET ELLER FRA

NOEN SOM OPPTRÅDTE PÅ VEGNE AV MEDLEMMET		134
16.1	Gitt feilaktige eller mangelfulle opplysninger	135
16.2	Forstod eller burde ha forstått at utbetalingen skyldtes en feil	137
16.3	Det er utbetalt lønn eller erstatning for samme periode	139

KAPITTEL 17 SKYLDDDELING 140

17.1	Innledning	140
17.2	Litt om rettsutviklingen	140
17.3	Aktuelle regler og praksis om skylddeling	147

KAPITTEL 18 MOTTAKER VAR I GOD TRO 156

KAPITTEL 19 INNDRIVING 160

KAPITTEL 20 RENTETILLEGG 161

KAPITTEL 21 STRAFF 162

KAPITTEL 22 FORELDELSE AV KRAV PÅ TILBAKEBETALING 164

KAPITTEL 23 MOTREGNING MED FORELDET KRAV 168

**KAPITTEL 24 AVREGNING NÅR INNTEKTSAVHENGIG YTELSE ER
UTBETALT FEILAKTIG** 170

KAPITTEL 25 TILBAKEBETALING FRA BEHANDLERE	174
25.1 Renter og rentetillegg	176
25.2 Sanksjoner	176
25.2.1 Innledning	176
25.2.2 Tap av retten til å praktisere for trygdens regning	176
25.2.3 Overtredelsesgebyr	178
25.2.4 Formell advarsel	178
25.2.5 Straff	179
DEL III UTBETALING AV ALDERSPENSJON	181
KAPITTEL 26 LITT OM PENSJONSREFORMEN	182
26.1 Gammel opptjeningsmodell – poengtall	184
26.2 Ny opptjeningsmodell – pensjonsbeholdning	186
26.3 Fleksibelt uttak	188
26.4 Nøytralitet og levealdersjustering – delingstall og forholdstall ..	189
26.5 Ny regulering – underregulering av pensjoner under utbetaling .	193
26.6 Fri kombinasjon av arbeid og pensjon	194
KILDER OG ANNEN NYTTIG LITTERATUR	196
DOMMER OG KJENNELSER	200
OVERSIKT OVER DOMMER OG KJENNELSER FRA HØYESTERETT	202
KJENNELSER FRA TRYGDERETTEN	205
KJENNELSER FRA TRYGDERETTEN MED FORSTERKET RETT	207
STIKKORD	212